

FILMFAKTA

Ämne	Historia
Ålder	Från 13 år (H, Gy)
Speltid	20 minuter
Språk	Svenskt tal med svensk text
Produktion	Solfilm Media
Filmnr	Sol7535

På handledningens sista sida finns en länk till ett **quiz**, där du kan testa elevernas kunskaper efter filmen.

OM FILMEN

I den här filmen lär vi oss om inbördeskriget i USA, som ägde rum mellan åren 1861–1865. Kriget började som en konflikt gällande ekonomiska intressen och att hålla ihop unionen USA – men slutade som ett krig som fokuserade på om slaveri skulle tillåtas eller inte.

Vi börjar med att gå igenom krigets bakgrund och orsaker. Vi lär oss varför många södra stater valde att lämna unionen USA och istället bilda Amerikas konfedererade stater. Vi går igenom viktiga vändpunkter och händelser som slaget vid Fort Sumter, The Emancipation Proclamation samt slaget vid Gettysburg. Till sist tittar vi på hur kriget slutade, hur det gick för de svarta invånarna i landet efter kriget – och vilka spår av inbördeskriget vi kan se i USA än idag.

En film för elever i högstadiet och gymnasiet när de läser ämnet historia.

KAPITEL I FILMEN

Inbördeskrigets bakgrund och orsaker
– Nord, Syd, och slaveriet (00:00–06:18)

Inbördeskrigets början (06:19–11:45)

Inbördeskrigets slut (11:46–14:28)

Inbördeskrigets konsekvenser (14:29–15:53)

Slaveriets slut (15:54–SLUT)

LÄROPLANSMÅL

Historia (åk 7–9)

Industrialisering, samhällsomvandling och idéströmningar, cirka 1700–1900

- Vad historiska källor kan berätta om människors och grupper strävan att påverka och förbättra sina egna och andras levnadsvillkor, till exempel genom uppfinningar, bildandet av fackföreningar och kampen mot slaveri.

Imperialism och världskrig, cirka 1800–1950

- Historiska berättelser från skilda delar av världen med skildringar av människors upplevelser av förtryck, till exempel i form av kolonialism, rasism eller totalitär diktatur och motstånd mot detta.

Hur historia används och historiska begrepp

- Exempel på hur 1800- och 1900-talet kan avläsas i våra dagar genom traditioner, namn, språkliga uttryck, byggnader, städer och gränser.
- Hur historia kan användas för att skapa eller stärka nationella identiteter.
- Hur historia kan användas för att förstå hur den tid som människor lever i påverkar deras villkor och värderingar.

Historia A, Gymnasiet:

Ur ämnets syfte i läroplanen:

- Historia används för att både påverka samhällsförändringar och skapa olika identiteter. Undervisningen ska därför ge eleverna möjlighet att utveckla förståelse av och värdera hur olika människor och grupper i tid och rum har använt historia, samt möjlighet att reflektera över kulturarvets betydelse för identitets- och verklighetsuppfattning.

AMERIKANSKA INBÖRDESKRIGET 1861–1865

INNAN FILMEN

Vad vet eleverna redan?

Be eleverna skriva ned eller fundera enskilt kring vad de vet om det amerikanska inbördeskriget. Låt dem sedan diskutera och jämföra sina svar i grupper om 2–3. Be grupperna att berätta sina svar inför klassen, medan du sammanfattar på tavlan.

Utgå gärna från de här frågorna:

- Varför bröt inbördeskriget ut?
- Hur slutade kriget?
- Vilka spår av inbördeskriget kan man se i dagens USA?

Att diskutera innan filmen

I filmen används begreppet "svart". Detta är ett begrepp som elever kan uppleva som laddat, medan andra inte gör det. Detta är individuellt och en viktig diskussion att föra tillsammans innan filmen börjar.

"Afro-amerikaner" kan uppfattas som kränkande då många vid denna period rent faktiskt var amerikaner, födda i USA utan koppling till kontinenten Afrika. "Icke-vit" är ett begrepp som förutsätter vit-heten som norm, och andra tar även illa vid sig av begreppet "mörkhyad" av samma anledning. I USA är begreppet "svart" idag ett vanligt begrepp som många använder för att beskriva sig själva och även ofta används i historiska och politiska diskussioner.

Kunskapsmedia Group avser inte att kränka någon eller bidra till att någon som ska titta på filmen känner sig kränkt, så det är viktigt att föra en diskussion med eleverna innan filmen angående dessa begrepp.

Ordlista till filmen

Diskutera och förklara begreppen i ordlistan med eleverna före filmen:

Union
Stat
Jordbruk
Godsägare
Plantage
Slav
USA:s konstitution
Milis
Belägring
Utnötningskrig
Telegraf
Skyttegrav
Kapitulation
Segregation
Lynchning
Medborgarrättsrörelsen

Diskutera gemensamt era förklaringar samt skriv upp det ni kommer fram till på klassrummets whiteboard/digitala verktyg, för att gå igenom igen efter filmen.

AMERIKANSKA INBÖRDESKRIGET 1861–1865

UNDER/EFTER FILMEN

Diskussionsfrågor till filmen

Läs först själv igenom frågorna och planera för hur du ska hantera elevernas svar och diskussioner.

Låt gärna eleverna svara på frågorna under filmens gång, enskilt eller i grupper om 2–4. Frågorna är indelade efter filmens kapitel för att du ska kunna pausa om någon behöver mer tid. Låt eleverna skriva klart sina svar efter filmen, innan du går igenom dem gemensamt och sammanfattar på tavlan.

Inbördeskrigets bakgrund och orsaker

– Nord, Syd, och slaveriet (00:00–06:18)

- Beskriv södra USA:s ekonomi och förutsättningar i mitten av 1800-talet.
- Hur såg frågan om slaveriet ut i USA i mitten av 1800-talet?
- Varför var slaveriets expansion en så viktig fråga?
- Hur såg ekonomin ut i norra USA?
- Varför ville man i nord införa skatter och tullar på europeiska varor?
- Var Abraham Lincoln republikan eller demokrat?
- Varför blev plantageägare i södern oroad när Lincoln blev president?

Inbördeskrigets början (06:19–11:45)

- Hur började belägringen av Fort Sumter i South Carolina?
- När bildades Amerikas konfedererade stater?
- Hur slutade slaget om Fort Sumter?
- Konfederationens generaler och soldater var starkast på slagfältet men ändå fick USA överhanden – ge exempel på varför.
- Varför tror du att sydstaterna hoppades på Storbritanniens hjälp under inbördeskriget?
- Vad innebär "utnötningskrig"?
- "Inbördeskriget ses som ett av de första moderna krigen" säger man i filmen. Ge exempel på varför.

Inbördeskrigets slut (11:46–14:28)

- 22 september 1862 utfärdades "The Emancipation Proclamation". Vad sade proklamationen och hur påverkade den krigets inriktning?
- Varför kapitulerade södern till sist, 9 april 1865?

Inbördeskrigets konsekvenser (14:29–15:53)

- Hur var stämningen i landet efter inbördeskriget?
- Varför tror du att Lincoln uppmanade till försoning?
- Vem mördade Abraham Lincoln och hur gick det till?

Slaveriets slut (15:54–SLUT)

- När förbjöds slaveri i USA?
- Vad innebar lagen "Separate but equal"?
- Varför tror du att många ville hindra svarta och fattiga vita väljare från att rösta?
- I filmen berättas att svarta kunde misshandlas eller till och med mördas utan att någon ställdes inför rätta. Men vad tror du hände om en svart person misstänktes för ett brott?
- Vad var medborgarrättsrörelsen?
- När fick svarta lika rättigheter att rösta över hela USA?
- Vilka spänningar finns kvar i USA mellan norra och södra USA? Diskutera tillsammans.
- I filmen säger man att svarta invånare än idag diskrimineras på olika sätt över hela USA. Vad menas med det?

AMERIKANSKA INBÖRDESKRIGET 1861–1865

EFTER FILMEN

Vad visste eleverna innan?

Visa sammanfattningen från "Vad vet eleverna redan?". Låt eleverna jämföra vad de visste innan med vad de vet nu. Undersök om det är något de fortfarande är osäkra på och behöver undersöka vidare.

Ordlistan

Gå på nytt igenom ordlistan. Be eleverna ge exempel från filmen som kan fördjupa förståelsen av begreppen. Fråga om de behöver lägga till ord eller begrepp i listan, eller ändra på några förklaringar.

Kan det bli inbördeskrig igen?

Tror eleverna att det skulle kunna bli inbördeskrig i USA idag? Varför/varför inte? Diskutera tillsammans i klassen. Låt sedan eleverna skapa ett reflektionskort där de skriver ner några korta tankar kring ämnet.

Personer att lära sig mer om

Dela in klassen i grupper om 2–4 elever. Låt grupperna välja ett namn ur listan nedan, en person som de vill lära sig mer om. Diskutera också tillsammans varför inga kvinnonamn finns i listan.

- Jefferson Davis
- Ulysses S. Grant
- Thomas Jonathan Jackson
- George McClellan
- Robert E. Lee
- Abraham Lincoln
- John C. Calhoun
- Daniel Webster
- James Buchanan

Hjälp eleverna att hitta information i böcker och tidsskrifter, och ge förslag på relevanta sidor på internet. Låt grupperna berätta sina slutsatser inför klassen. Uppmuntra dem gärna att presentera i både ord och bild, och med hjälp av olika medier. Sammanfatta på tavlan.

Slag under inbördeskriget

Dela in klassen i grupper om 2–4 elever. Låt grupperna välja ett slag ur listan nedan, eller undersök ett annat viktigt slag under inbördeskriget. Slaget ska sammanfattas i en tidningsartikel.

- Fort Sumter (12–14 april 1861)
- First Battle of Bull Run (21 juli 1861)
- Shiloh (6–7 april 1862)
- Antietam eller The Battle of Sharpsburg (17 september 1862)
- Gettysburg (1–3 juli 1863)
- Vicksburg (22 maj–4 juli 1863)

Hjälp eleverna att hitta information i böcker och tidsskrifter, och ge förslag på relevanta sidor på internet. Låt grupperna berätta sina slutsatser inför klassen. Artiklarna kan med fördel innehålla ingress, rubriker, bilder och faktarutor. Klassens alla artiklar samlas sedan till ett häfte som eleverna får.

Fördjupningsuppgift: inbördeskriget

Filmen hinner inte ta upp allt som rör inbördeskriget. Det finns mer att fördjupa sig i och undersöka vidare. Dela in klassen i mindre grupper. Låt varje grupp välja ett ämne som de vill veta mer om, antingen något som de själva kommit på eller så väljer de något ur listan nedan.

- Mexikansk-amerikanska kriget 1846–1848
- Richmond, Virginia – konfederationens huvudstad
- John Brown och Harpers Ferry
- Södra staters ekonomi och politiska ställning
- Norra staters ekonomi och politiska ställning
- Republikaner och demokrater under 1800-talet – en jämförelse av politiken
- Abolitionism
- Ursprungsbefolkningens situation under inbördeskriget
- Barnsoldater under inbördeskriget
- Ekonomiska konsekvenser av förödelsen under kriget

Hjälp eleverna att hitta information i böcker och tidsskrifter, och ge förslag på relevanta sidor på internet. Låt grupperna berätta sina slutsatser inför klassen. Uppmuntra dem gärna att presentera i både ord och bild, och med hjälp av olika medier. Sammanfatta på tavlan.

AMERIKANSKA INBÖRDESKRIGET 1861–1865

Fördjupningsuppgift: slaveriet, diskriminering mot svarta, svartas rättigheter

Dela in klassen i mindre grupper. Låt varje grupp fördjupa sig i slaveriet, diskrimineringen mot svarta eller kampen för svartas rättigheter. Eleverna kan komma på något själva, eller välja en person eller ett ämne nedan att undersöka vidare:

- Att vara slav i USA under 1800-talet
- "Separate but equal"
- Ku Klux Klan
- Rosa Parks
- Angela Davis
- Charles Diggs
- Martin Luther King Jr
- Malcolm X
- Svarta Pantrarna
- Medborgarrättsrörelsen
- Black Lives Matter
- Väljarundertryckning/Voter suppression

Hjälp eleverna att hitta information i böcker och tidskrifter, och ge förslag på relevanta sidor på internet. Låt grupperna berätta sina slutsatser inför klassen. Uppmuntra dem gärna att presentera i både ord och bild, och med hjälp av olika medier. Sammanfatta på tavlan.

AMERIKANSKA INBÖRDESKRIGET 1861–1865

QUIZ

A.

VEM BLEV VALD TILL NY PRESIDENT I USA I NOVEMBER 1860?

1. James Buchanan
2. Thomas Jefferson
3. Abraham Lincoln
4. Ulysses S. Grant

B.

VILKEN STAT VAR FÖRST ATT LÄMNA UNIONEN?

1. Iowa
2. South Carolina
3. North Carolina
4. Virginia

C.

MELLAN VILKA OMRÅDEN UTKÄMPADES DET AMERIKANSKA INBÖRDESKRIGET?

1. Väst mot öst
2. Nord mot öst
3. Nord mot syd
4. Syd mot väst

D.

VILKEN MODERNITET FANNS INTE UNDER INBÖRDESKRIGET?

1. Stillbildskameran
2. Kulsprutan
3. Telegrafan
4. Telefonen

E.

VAD PROKLAMERADES I "THE EMANCIPATION PROCLAMATION" 1862?

1. Att alla slavar i "rebellstaterna" skulle frias
2. Att alla svarta amerikaner skulle få rösträtt
3. Att inga "rebellstater" fick lämna unionen
4. Att svarta och vita skulle hållas åtskilda

F.

HUR MÅNGA BERÄKNAS HA DÖTT UNDER INBÖRDESKRIGET?

1. 100 000 människor
2. 300 000 människor
3. 750 000 människor
4. 900 000 människor

G.

VILKEN SIDA SEGRADE SLUTLIGEN?

1. Öst
2. Väst
3. Syd
4. Nord

H.

VILKET ÅR FÖRBJÖDS SLAVERI I USA?

1. 1865
2. 1890
3. 1935
4. 1965

AMERIKANSKA INBÖRDESKRIGET 1861–1865

QUIZ - FACIT!

A.

VEM BLEV VALD TILL NY PRESIDENT I USA I NOVEMBER 1860?

1. James Buchanan
2. Thomas Jefferson
3. Abraham Lincoln - **RÄTT SVAR**
4. Ulysses S. Grant

B.

VILKEN STAT VAR FÖRST ATT LÄMNA UNIONEN?

1. Iowa
2. South Carolina - **RÄTT SVAR**
3. North Carolina
4. Virginia

C.

MELLAN VILKA OMRÅDEN UTKÄMPADES DET AMERIKANSKA INBÖRDESKRIGET?

1. Väst mot öst
2. Nord mot öst
3. Nord mot syd - **RÄTT SVAR**
4. Syd mot väst

D.

VILKEN MODERNITET FANNS INTE UNDER INBÖRDESKRIGET?

1. Stillbildskameran
2. Kulsprutan
3. Telegrafen
4. Telefonen - **RÄTT SVAR**

E.

VAD PROKLAMERADES I "THE EMANCIPATION PROCLAMATION" 1862?

1. Att alla slavar i "rebellstaterna" skulle frias - **RÄTT SVAR**
2. Att alla svarta amerikaner skulle få rösträtt
3. Att inga "rebellstater" fick lämna unionen
4. Att svarta och vita skulle hållas åtskilda

F.

HUR MÅNGA BERÄKNAS HA DÖTT UNDER INBÖRDESKRIGET?

1. 100 000 människor
2. 300 000 människor
3. 750 000 människor - **RÄTT SVAR**
4. 900 000 människor

G.

VILKEN SIDA SEGRADE SLUTLIGEN?

1. Öst
2. Väst
3. Syd
4. Nord - **RÄTT SVAR**

H.

VILKET ÅR FÖRBJÖDS SLAVERI I USA?

1. 1865 - **RÄTT SVAR**
2. 1890
3. 1935
4. 1965

KUNSKAPSQUIZ ONLINE

Vi har i november år 2020 skapat en delad Kahoot! som du gärna får använda så länge länken fungerar: <https://create.kahoot.it/share/amerikanska-inbordeskriget-18611865-sol7535/12cb9eb2-98b3-4ed4-bf5f-2c9ad93cae17>

För att använda quiz:et, klicka på knappen "Play as guest" om du inte har någon inloggning.

